

TRIDESET GODIŠTA »ŽIVOTA
(1919–1944.; 1971–1975.)

Ovim brojem navršava se 30 godišta izlaženja našeg časopisa. Prvi broj pojavio se u Sarajevu tiskom Hrvatske tiskare d.d. u listopadu 1919. godine. Časopis je pokrenuo poznati povjesničar crkvene povijesti o. Miroslav Vanino SJ, tada profesor u Katoličkom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu i voditelj Marijine kongregacije srednjoškolske mladeži.

Uredništvo u prvom broju pod naslovom *Što hoćemo?* piše:

»*Život* je uzeo u svoj program čitavo vjersko područje, ukoliko može i mora da zanima svjesna katoličkog svjetovnjaka: i ono, što se izravno ili neizravno tiče objave, i ono, što se odnosi na život u Kristu i po Kristu. Stoga će se na pr. u *Životu* redati kratki članci iz dogmatike, apologetike, moralke, liturgike, crkvenog prava, crkvene povijesti i umjetnosti, nauke o sv. Pismu; *Život* će se osvrutati na protuvjerske časopise iznoseći crkvenu nauku i pobijajući mirnim tonom njihove zablude; kadšto će se zabaviti onim filozofskim, literarnim i sociološkim pitanjima, koja zasijecaju u vjersko-ćudoredno područje; kitit će se cvijećem religiozne poezije, a osobitu će pažnju podavati njegovanju nutarnjeg, vrhunaravnog življenja pa će uz izvorne članke donositi i prijevode vrsnijih djela ascetske literature, kakvom obiluju veliki katolički narodi.«¹

Bio je to program koji je za polazište imao sve potrebe tadašnjeg izobraženog katolika pa je i raspon tematike bio sveobuhvatan, počev od teoretske izobrazbe do praktičnog ostvarivanja kršćanstva, osvrćući se i na ono što bi taj proces od teorije do prakse, od svjetla do života, moglo remetiti. Tematika je bila raspoređena ipak prema strukama, jer je i život tekao tada prema stručnim usmjerenjima. Potreba povratka na izvore, Sv. Pismo, još se nije osjećala jer se još nije doživljavao povijesni izlazak (eksodus) iz staroga u novo, koji traži izvore u kojima je pohranjeno svjetlo za novo, drugih boja i nijansa, nego što je svjetlo koje obasjava staro.

¹ *Što hoćemo?* »*Život*« 1 (1919–1920) 21–22.

Kao što je program bio smišljen, tako su ga i urednici Vanino (3 godine), Alfirević (7 godina), Grimm (7 godina), Poglajen (4 godine), Kozelj (3 godine), Krautzer (1 godinu) smišljeno sa svojim suradnicima i izvodili, izlažući bogatstvo kršćanske istine, upozoravajući na opasnost od »samodostatnosti gnoze i racionalizma«, od »zavođenja sofizmima« i od »samozvanog smještanja« čovjeka i čovjekovih sistema na mjesto određeno za Boga i njegovu Riječ.

Izrastao je iz poratnog ozračja prvog svjetskog rata, iz nove situacije kršćanskih krajeva u novonastaloj Jugoslaviji, na pragu tada nove epohe za katolicizam ovdje. Pojavio se u času »dekristijanizacije golemog dijela naše inteligencije«, »prodiranja nekršćanskog i poganskog mišljenja i življenja u široke narodne slojeve«, »polaganog stvaranja skroz nekršćanskog mentaliteta«, »zaostajanja za vječnim i obveznim kršćanskim idealom«, »pomanjkanja dubljeg kršćanskog života«.² Ta se tanahna pozadina osjeća prisutnom u svakom broju prvog razdoblja izlaženja *Života*, i onda kad apologetici ustupa mnogo prostora, i onda kad nastoji »pomoći čitatelju, da bolje upozna i jače ljubi dragog Boga i svetu njegovu Crkvu, da sve više usvoji vječna načela Kristova i da razvije u sebi onaj božanski život, što struji neprestano u duše naše iz Bogočovjeka Isusa Krista«.³ Tako je uz jedinstvenost programa obilježen i jedinstvenošću prilika, uokviren jednom više-manje zaokruženom povijesnom epohom svoga specifičnog mentaliteta, svoga stila i svoje dinamike.

Ne ulazeći u procjenu, koliko je *Život* u prvom razdoblju svoga izlaženja uspio u svom nastojanju, danas smo svi mi ponosni što smo kroz tih 25 godina (1919-1944.) naše crkvene povijesti uz ostale imali u njemu jednog vodiča više, koji je uz iznošenje kršćanskih pogleda i kršćanskog nazora na svijet ulazio u prosudbu aktualnog tijeka toga svijeta, s njim se suočavao, isticao njegove pozitivne elemente, branio od negativnih, sve u poštivanju ljudi, ali i u još većem i u još nužnijem poštivanju istine, svakom pružajući mogućnost da ne ostane bez svjetla na svom putu, bez svjetiljke svojim koracima.

Prvo razdoblje izlaženja naše revije obuhvaća punih 25 godina (1919-1944.). Drugo je razdoblje mnogo kraće, a započinje u siječnju 1971. Početak toga razdoblja pada, dakle, u doba punog saborskog svjetla, u doba uklapanja Crkve u konkretno današnje ljudsko društvo, otkrivanja dijaloga kao nužnog sredstva zbližavanja duhova u pluralističkom ozračju, zalaženja na izvore kršćanstva, mijenjanja životnih situacija pojedinih slojeva pučanstva, posebno obitelji i mladeži, traženja novih etičkih smjernica za novonastale prilike, susreta teologije s modernim pozitivnim antropološkim znanostima, posebno psihologijom

« *Sto hoćemo?* »*Život*« 1 (1919—1920) 21.

^s »*Život*« 6 (1921—1922) 186.

i sociologijom, pokušaja vrednovanja nekršćanskih filozofa i religioznih sustava, uočavanja aktualnog ateizma kategorijom humanosti, ekumenskog zbližavanja i raznih današnjih nastojanja u smjeru objedinjavanja i promoviranja čovječanstva.⁴

Bila bi iluzija danas htjeti svemu tome dati rješenja i sve to dokraja osvijetliti, ali nije iluzija, nego dužnost koja rađa odgovornost, svemu tome pridonijeti svoj obol, u iskrenosti i ljubavi, znajući da u svima nama djeluje Duh Sveti za nas i za druge, za nas, jer za druge. Svjesni te odgovornosti, pišemo u našem časopisu što u ovaj čas i ovdje, razmišljajući kao kršćani o svim tim problemima, mislimo i sudimo.

Svjetlo vjere, kao odgovor Božjoj Riječi, i vjernost Crkvi, kao ne-prevarljivoj službenici te Riječi u promjenljivim povijesnim situacijama, smatramo temeljem svoga časopisa. Ta nas vjernost ne oslobađa od dužnosti i napora da u svojem pisanju težimo k posuvremenjenju kršćanskih otajstava i da ne zalazimo u misli drugih na temelju ozbiljnog studija. Ona ne ide za tim da se riješimo osobnog istraživanja i prosuđivanja stvari, kao da bi nam u ruke stavila metar kojim bi se automatski mogla mjeriti istina, niti nas rješava obveze da pri pisanju neprestano provjeravamo svoje nakane. Čuva nas da ne žrtvujemo svoga opravdanog uvjerenja zbog potpore ljudi, zbog moćnih utjecaja ili zbog efemerne nade. Stoga u nju polažemo izvor vitalnosti našem časopisu.

Uvjereni da nas Božja Riječ ni u čemu ne otuđuje, prihvaćamo prema saborskim uputama upotrebu zdrave ljudske filozofije kao moćno sredstvo za bolje i dublje shvaćanje Božje Riječi. Znamo, naime, da je jedna stvar htjeti okivati otajstva u pojmove vlast'te našem razumu, a druga opet podvoditi ih pod horizont Bitka, koji pred razumom stoji otvoren. Jedno je htjeti poput racionalista svesti božanska otajstva na razinu adekvatnih ili čak vlastitih predmeta prirodnog razuma, kao što se danas događa u biblijskim znanostima (*Entmythologisierung*, često *Entmysteriologisierung*), a drugo je našim razumom s nadnaravnim egzistencijalom ponirati u ta otajstva. Nadnaravni, naime, egzistencijal prožima ne samo našu narav, nego i sve njezine razumne i voljne moći u njihovim korijenima, pa, prema tome, i u svim njihovim operacijama, dakle i u filozofskim produbljivanjima općenito, a Božje Riječi napose. S odricanjem od te refleksije, čini nam se da bismo postali kastrirani »slušači Božje riječi« (Rahner).

Poznato je da je danas problematika napuštanja povijesno uvjetovanoga i otkrivanja onog neuvjetovanoga u vjeri vatrena. Tu problematiku susrećemo posvuda: u tumačenju Sv. Pisma, pri čemu se nastoji odijeliti kazano od načina kojim je kazano, u dogmatskoj teologiji, u kojoj se traži pravi smisao dogmi, u moralu, u kojem se traži elastičnije formuliranje normi, u susretu s antropološkim pozitivnim znanostima, koje žele da budu uzete u obzir kad je teološka riječ o čovjeku. Naj-fatalnijim nam se od svega čini to što su svi ti problemi odreda s polja

* Usp. »Obnovljeni život« 1 (1971) 1.

teološke refleksije, dok se u isto vrijeme ta refleksija, koja je bez jednog određenog filozofskog instrumentarija, odbacuje. Zato kriza i ne jenjava. Mi se toga instrumentarija ne želimo odreći, svjesni da s centralnim blokom filozofskog skolastičkog sustava nije sve dano, ali da je dano polazište za gradnju mostova k današnjoj povijesnoj uvjetovanosti. Filozofija se bavi bitnostima svega, a ne samo bitnostima supstancija. Uz bavljenje bitnostima supstancija bavi se i bitnostima njezinih svojstava, koja povijesna uvjetovanost iznosi na vidjelo, koja prošlost obezvređuje i pokapa, a sadašnjost uzdiže i oživljuje. Po njihovoj aktualizaciji je supstancija isto u različitosti, nepromjenljivo u promjenljivom te tim različitim i tim promjenljivim, sebi bitnim, uvijek drukčije i bolje osvjetljivana. Stoga nam se čini da nije filozofija i teologija kriva za današnji raskorak sa životom, nego izvjesna inercija filozofa i teologa.

Nošen tim pogledima, naš bi se časopis htio čedno uvrstiti u sredstva međusobnog priopćavanja na području tiska i tako nešto pridonijeti ostvarenju zajedništva među nama po uzoru zajedništva među božanskim osobama, Ocem, Sinom i Duhom Svetim, koji žive zajedničkim životom.

Nikad nije bilo lako dosegnuti ideal, a to znači da nam je računati sa slabostima, nedostacima i promašajima, kojih je i u ovih proteklih trideset godina bilo i za koje prigodom završetka tridesetog godišta našeg časopisa molimo sve za oprostjenje kao za blagoslov našem budućem radu.

Uredništvo

DREISSIG JAHRE »2IVOT«

Zusammenfassung

Mit dem vorliegenden Heft wird der dreissigste Jahrgang unserer Zeitschrift vollendet. Gegründet wurde sie im Jahre 1919 und erschien seitdem regelmässig bis 1944, als sie wegen der Nachkriegsschwierigkeiten eingestellt wurde. Im Jahre 1971 konnte die Zeitschrift wieder ins Leben gerufen werden.

Die Herausgeber haben sich zum Ziel gesetzt, die mannigfaltigen Probleme des Menschen in der heutigen Welt aus der christlichen Sicht zu erhellen. Sie sind sich bewusst, dass es eine Illusion wäre, alle Probleme genügend beleuchten und lösen zu wollen. Sie wollen jedoch ihren bescheidenen Beitrag dazu leisten. Im Vertrauen auf die Führung des Geistes Gottes, der in der ganzen Kirche wirkt, versuchen sie über die brennenden Probleme zu reflektieren und ihren Lesern eine christliche Richtung zu weisen.